

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum veritas sit in sensu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD SEXTVM dicendum, q̄ veritas secundum q̄ competit negationibus & defectibus, reducit ad veritatem simpliciter, quæ est in intellectu, quæ a Deo est, & ideo veritas defectuum a Deo est, quæuis ipsi defectus a Deo non sint.

AD SEPTIMVM dicendum, q̄ non esse non est causa veritatis negatiuarum propositionum, quasi faciens eas in intellectu, sed anima ipsa hoc facit cõformans seipsum non enti quod est extra animam: vnde non esse extra animam existens, non est causa efficiens veritatis, sed quasi exemplaris, obiectio autem procebat de causa exemplaris efficiente.

AD OCTAVVM dicendum, quod quamuis malum non sit a Deo, tamen hoc quod malum iudicatur tale quale est, est a Deo: vnde veritas quæ verum est, malum esse, est a Deo.

AD NONVM dicendum, quod quamuis malum non agat in animam, nisi per speciem boni, quia tamen est bonum deficiens, anima deprehendit in e rationem defectus, & in hoc concepit rationem mali, & sic malum videtur malum.

ARTICVLVS IX.

Verum veritas sit in sensu.

NONO queritur, vtrum veritas sit in sensu. Et videtur quod non. Ansel. enim dicit, q̄ veritas est rectitudo sola mente perceptibilis: sed sensus non est de natura mētis, ergo veritas non est in sensu. ¶ 2 Aug. in lib. 83. Quæstio. p. obar, quod veritas corporis sensibus non cognoscitur, & rationes eius supra posita sunt: ergo veritas non est in sensu.

CONTRA, Aug. de vera religione dicit, q̄ veritas est quæ ostendit id quod est: sed id quod est, ostendit non solum intellectui, sed etiam sensui. ergo &c.

RESPON. dicendum, q̄ veritas est in intellectu & in sensu, licet non eodem modo: in intellectu enim est sicut cõsequens actum intellectus, & sicut cognita per intellectum, consequitur namq; intellectus operationem secundum quod iudicium intellectus est de re secundum q̄ est, cognoscitur autem ab intellectu secundum quod intellectus reflectitur supra actum suum, non solum secundum quod cognoscit actum suum, sed secundum q̄ cognoscit proportionem eius ad rem, quod quidem cognosci non potest nisi cognita natura ipsius actus, quæ cognosci non potest nisi cognoscat natura principij actus, q̄ est ipse intellectus in cuius natura est, vt rebus cõformetur. Vnde secundum hoc cognoscitur veritate intellectus quod supra seipsum reflectitur: sed veritas est in sensu, sicut cõsequens actum eius, dñ scilicet iudicium sensus est de re, secundum q̄ est: sed tamen non est in sensu sicut cognita a sensu: si enim sensus verè iudicat de rebus, non tamen cognoscit veritatem, quæ verè iudicat, quæuis enim sensus cognoscat se sentire, non tamen cognoscit naturam suam, & per consequens nec naturam sui actus, nec proportionem eius ad res, & ita nec veritatem eius: cuius est ratio, quia illa quæ sunt perfectissima in entibus, vt substantiæ intellectuales, reducunt ad essentiam suam rediitione cõpleta, in hoc enim q̄ cognoscunt aliquid extra se positum, quodammodo extra se procedunt: s̄m vero quod cognoscunt se cognoscere, iã ad se redire incipiunt, quia actus cognitionis est medius inter cognoscere & cogniti: sed reditus iste completur s̄m quod cognoscunt essentias proprias, vnde dñ in lib. de Causis, q̄ omnis sciens essentiam suam, est rediēs ad essentiam suam rediitione completa. Sensus autē, qui inter ceteros est pro-

pinquior intellectuali substantia, redire quidē incipit ad essentiam suam, quia non solum cognoscit sensibile, sed et cognoscit se sentire, non tñ complet eius reditio, quia sensus non cognoscit essentiam suam. Cuius hanc rationem Auic. assignat, quia sensus nihil cognoscit nisi per organum corporale. Non est autē possibile ut organum medium cadat inter potentiam sensitivam & seipsum: sed potentie naturales insensibiles, nullo modo redeant supra seipsas, quia non cognoscunt se agere, sicut ignis non cognoscit se calefacere. Ex his ergo patet solutio ad obiecta.

ARTICVLVS X.

Verum res aliqua sit falsa.

DEPRIMO querit, vtrum aliqua res sit falsa. Et v̄ q̄ non, quia secundum Aug. in lib. Solilo. Verum est id quod est, ergo falsum est id quod non est: sed quod non est, non est res aliqua, ergo nulla res est falsa. Sed dicebatur, q̄ verum est differentia entis, & ita sicut verum est id quod est, ita & falsum. ¶ 2 Contra, Nulla differentia diuisiua conuertitur cum eo cuius est differentia: sed verum conuertitur cum ente, vt dictum est, ergo verum non est differentia diuisiua entis, ut res aliqua falsa dici possit.

¶ 3 Præ. Veritas, est adequatio rei & intellectus: sed omnis res est adequata intellectui diuino, quia nihil potest esse in re aliter quàm intellectus diuinus cognoscit, ergo omnis res est vera, ergo nulla res est falsa.

¶ 4 Præ. Omnis res habet veritatem a forma sua, ex hoc enim dicitur homo verus, quia habet veram hominis formam: sed nulla res est quæ non habeat aliquam formam: quia omne esse est a forma ergo quælibet res est vera, ergo nulla res est falsa.

¶ 5 Præ. Sicut se habent bonum & malum, ita verum & falsum: sed quia malum inuenit in rebus, malum non substantiatur nisi in bono, vt Dion. & Aug. dicunt, ergo si falsitas inuenitur in rebus, falsitas non substantiatur nisi in vero, quod non videtur posse esse, quia sic idem esset verum & falsum, quod est impossibile, sicut idē est homo & album, propter hoc quod albedo substantiatur in homine.

¶ 6 Præ. Aug. in lib. Solilo. sic obijcit. Si aliqua res nominatur falsa aut hoc est ex hoc quod est simile, aut ex eo quod est dissimile: si ex eo quod est dissimile, nihil est quod falsum dici non possit: nihil enim est quod alicui dissimile non sit: si ex eo quod est simile, omnia reclamant, quod ex eo vera sunt quo similia, ergo nullo modo falsitas in rebus inueniri potest.

SED CONTRA. Aug. ita definit falsum. Falsum est quod ad similitudinem alicuius rei accommodatum est, & non pertingit ad id cuius similitudinem gerit: sed omnis creatura gerit similitudinem Dei, cum ergo nulla creatura pertingat ad ipsum Deum p̄ modum identitatis, videtur q̄ omnis creatura sit falsa.

¶ 2 Præ. Dicit Aug. de Vera reli. Omne corpus est verum corpus, & falsa vnitas: sed hoc pro tanto dicitur, q̄ imitatur vnitatem, & tamen non est vnitas, cum ergo quælibet creatura, secundum quamlibet sui perfectionem, diuinam perfectionem imitetur, & ab ea nihilominus in infinitum distet, videtur quod quælibet creatura sit falsa.

¶ 3 Præ. Sicut verum conuertitur cum ente, ita & bonum: sed ex hoc q̄ bonum conuertitur cum ente, non prohibetur quin aliqua res inueniatur mala, ergo nec ex hoc, quod verum conuertitur cum ente prohibetur quin aliqua res inueniatur falsa.

¶ 4 Item Ansel. de Veritate dicit, q̄ duplex est propositio veritas, vna quæ significat quod accepit significare,

D. 113.

1. p. q. 17. articulo. 1. Lib. 6. folio. 5. circa finem. tom. 1.

Art. 1. huius questio. in 3. arg. Sed contra & art. 2. in princ.

Cap. 4. de Diuinis nominibus. par. 4.

Lib. 3. de Solilo. cap. 1. tom. 1.

Lib. 2. ca. 15. a med. to. 1.

Cap. 34. paulo post principium. tom. 1.

Capit. 11. & cap. 2.